

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 47/2010-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. februára 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. K., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 7 CoP 404/2005 z 31. mája 2006 a jeho rozsudkom sp. zn. 8 CoP 355/2008 z 27. mája 2009, ako aj postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. augusta 2009 doručená sťažnosť Ing. J. K., K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa

čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 CoP 404/2005 z 31. mája 2006 a jeho rozsudkom sp. zn. 8 CoP 355/2008 z 27. mája 2009, ako aj postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že návrhom doručeným Okresnému súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) 19. októbra 2000 sa plnoletá dcéra sťažovateľa J. K. (ďalej len „navrhovateľka“) domáhala voči sťažovateľovi ako otcovi zaplataenia výživného *„za obdobie druhého nadstavbového štúdia... v Košiciach, ktoré bolo v poradí tretím študijným odborom“*.

Sťažovateľ uviedol, že navrhovateľka *«od roku 1995 do roku 1998 absolvovala učebný pomer v odbore „predavačka priemyselného tovaru“ (na strednom odbornom učilišti... v K.), od roku 1998 do roku 2000 absolvovala nadstavbové denné štúdium odbor „podnikanie v remeslách a službách“ (na strednom odbornom učilišti... v K.), od roku 2000 do roku 2002 absolvovala druhé nadstavbové denné štúdium v odbore „informatika“ (na obchodnej akadémii... v K.)»*.

V tejto súvislosti sťažovateľ namieta, že *„navrhovateľka v návrhu na určenie výživného na plnoleté dieťa neuviedla, akú prípravu na povolanie absolvovala na Strednom učilišti... v K. Už návrh je napísaný tak, aby zaviedol súd od skutočnosti, že dvojročné pomaturitné štúdium... v K. bolo v poradí tretím štúdiom v treťom odbore, a nebolo pokračovacím štúdiom. Pôvodné povolanie, na ktoré bolo dieťa pôvodne pripravované, bolo predavačka priemyselného tovaru.“*

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 13 C 890/2000 z 18. mája 2005 žalobu navrhovateľky zamietol. S poukazom na § 62 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rodine“) dospel okresný súd v tomto rozhodnutí k záveru, že druhé denné nadstavbové štúdium (za ktoré navrhovateľka požadovala od sťažovateľa výživné) v poradí treťom odbore sa už nepovažuje za prípravu dieťaťa na budúce povolanie.

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 7 CoP 404/2005 z 31. mája 2006 odvolaním navrhovateľky napadnutý rozsudok okresného súdu sp. zn. 13 C 890/2000 z 18. mája 2005 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podľa sťažovateľa krajský súd *«bez vykonania akéhokoľvek dokazovania dospel k záveru, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, pričom právne posúdenie veci neoprel o skutkové zistenie súdom I. stupňa, ale o zistenie, ktoré nemá žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní súdom I. stupňa, že: „... po absolvovaní prvého nadstavbového štúdia, končiaceho maturitnou skúškou a spontánne nadväzujúceho na učebný pomer“, a skutkové zistenie, že... „v poradí druhé pomaturitné štúdium, pretože toto jej umožňuje nájsť si zamestnanie aj v inom odbore, než na ktorý bola jej príprava počas učebného pomeru a následného prvého nadstavbového štúdia zameraná“...».*

Sťažovateľ tvrdí, že *«prvé nadstavbové štúdium bolo samostatné štúdium, ktoré nijako nenadväzovalo na učebný pomer, nakoľko učebný pomer v odbore „predavač priemyselného tovaru“ nebol päťročný a nekončil maturitou ale učňovskou skúškou. Skutočnosť uvedená v skutkových vetách odporcu, že prvé nadstavbové štúdium spontánne nadväzovalo na učebný pomer nemá žiadnu oporu vo vykonanom dokazovaní súdom I. stupňa. Nadstavbové štúdium v odbore podnikanie v remeslách a službách na SOU... v K. nebolo v tom istom odbore ako bol učebný pomer!! Netvrdila to ani sama navrhovateľka v konaní pred súdom I. stupňa!».*

Okresný súd v poradí druhým rozsudkom sp. zn. 13 C 890/2000 z 9. septembra 2008 zaviazal sťažovateľa prispievať na výživu navrhovateľky sumou 2 000 Sk mesačne od 19. októbra 2000 do 28. mája 2002. V prevyšujúcej časti návrh zamietol. Dlžné výživné v sume 39 055 Sk vzniklé za obdobie od 19. októbra 2000 do 28. mája 2002 okresný súd zaviazal sťažovateľa zaplatiť navrhovateľke do 60 dní od právoplatnosti rozsudku.

Podľa názoru sťažovateľa súd prvého stupňa *„dospel na základe toho istého skutkového stavu k inému skutkovému zisteniu, ako aj k inému právnomu posúdeniu veci*

a inému rozhodnutiu, ako tomu bolo v skoršom rozsudku sp. zn. 13 C 890/2000-115 zo dňa 18. 5. 2005... Vôbec neodôvodnil, prečo v poradí tretie štúdium v treťom odbore navrhovateľky na obchodnej akadémii... považoval za prípravu na budúce povolanie navrhovateľky.“.

Sťažovateľ namieta, že prvostupňový súd sa nevysporiadal ani s procesnou stránkou veci, že *„vo veci prebieha na tom istom súde v tej istej veci s tými istými účastníkmi konanie sp. zn. 24 C 18/96 o rozvod manželstva a určenie práv a povinností rodičov k deťom na čas po rozvode“.*

Krajský súd na základe odvolania sťažovateľa rozsudkom sp. zn. 8 CoP 355/2008 z 27. mája 2009 potvrdil rozsudok okresného súdu v napadnutej časti o určenie výživného pre navrhovateľku o dlžnom výživnom a spôsobe jeho zaplatenia. Zároveň zaviazal sťažovateľa zaplatiť navrhovateľke trovy odvolacieho konania.

Sťažovateľ v sťažnosti poukázal na časť odôvodnenia tohto rozhodnutia, v ktorej krajský súd uviedol, že *«finančná situácia sťažovateľa je zrejme lepšia ako ju prezentuje, pracovný potenciál nevyužíval dostatočne na získanie finančných prostriedkov, z ktorých by mohol prispievať na výživu navrhovateľky... že „výšku príjmov nevedel preukázať z dôvodu nevydania dokladov o vyplatených odmenách“... že navrhovateľka na SOU... absolvovala prípravu na budúce povolanie len v odbore podnikanie v remeslách a službách a nie aj v odbore predavačka priemyselného tovaru... že navrhovateľka v období od 19. 10. 2000 do 28. 5. 202 nebola schopná sama sa živiť».*

Podľa sťažovateľa táto argumentácia nemá oporu *„v platnej právnej úprave Zákona o rodine ani Občianskeho súdneho poriadku“.* V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na znenie § 61 ods. 1 zákona o rodine, z ktorého vyplýva, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom trvá do času, kým nie sú schopné samé sa živiť. Sťažovateľ tvrdí, že *„navrhovateľka absolvovala štúdium na OA... v K. v poradí treťom odbore. Z tohto dôvodu, za obdobie, za ktoré požaduje po sťažovateľovi výživné už bola schopná sama sa živiť, nakoľko mala absolvovanú prípravu na povolanie v odbore, predavačka priemyselného*

tovaru (výučný list) a v odbore podnikanie v remeslách a službách (maturitné vysvedčenie).“.

Nezákonný postup odvolacieho súdu nemajúci oporu vo vykonanom dokazovaní spočíval podľa sťažovateľa aj v tvrdení obsiahnutom v odôvodnení jeho rozsudku z 27. mája 2009, podľa ktorého *„súd I. stupňa správne vychádzal predovšetkým z princípu potenciality príjmov odporcu, ktorý má prednosť pred princípom fakticity aj v prípade, že povinný berie na seba neprimerané majetkové riziká, ktoré zahŕňajú aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, resp. priamo vyvoláva stratu, a súčasne možnosť poskytovania výživného... že pri posudzovaní potenciality príjmov odporcu z hľadiska jeho schopností a možností je treba vziať do úvahy, že sťažovateľ má vysokoškolské vzdelanie, ktoré mu dáva možnosť širšieho uplatnenia ako osobe bez tohto vzdelania.“.*

Sťažovateľ tvrdí, že *„odporca sa riadne, to je zákonne nevysporiadal s odvolacím dôvodom sťažovateľa, že tomuto konaniu bráni prekážka litispendencie... Ak odporca nerešpektuje zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR uverejneného pod sp. zn. Cpj 13/1984 zo dňa 13. septembra 1984, a vyčerpávajúcim spôsobom nevysvetlí a nezdôvodní, prečo ho nerešpektoval a podľa neho nerozhodol, porušil tým princíp právnej istoty.“.*

Nejednotná prax všeobecných súdov vo veciach určovania výživného na maloleté deti, ktoré dosiahli plnoletosť počas rozvodového konania, viedla k vydaniu zjednocujúceho stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. Cpj 13/1984 z 13. septembra 1984, na ktoré sťažovateľ poukázal. Najvyšší súd v tomto stanovisku uviedol: *„Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom trvá do toho času, pokiaľ deti sú schopné samy sa živiť (§ 85 ods. 1 Zákona o rodine platného do 1. 4. 2005). Toto ustanovenie nerobí rozdiel medzi výživným maloletých a plnoletých detí: zdôraznila to i dôvodová správa k zákonu č. 94/1963 Zb., ktorá uviedla, že veková hranica plnoletosti u detí je významná potiaľ, že do plnoletosti dieťaťa bude možné začať konanie o výživné aj bez návrhu účastníka.“.*

Z ustanovenia § 85 ods. 1 Zákona o rodine preto vyplýva, že rozhodnutie súdu, ktorým bolo rodičom maloletého dieťaťa určené výživné pre toto dieťa ešte počas jeho maloletosti, nestráca účinky po nadobudnutí plnoletosti dieťaťa a netreba podávať nový návrh na určenie výživného.

Vyskytujú sa situácie, že k rozhodnutiu súdu v zmysle uvedených zásad dochádza vtedy, keď deti pre ktorých sa rozhoduje o výživnom sú síce ešte maloleté ale sú už vo veku blízkom plnoletosti, dokonca nie je výnimkou, že nadobudnú plnoletosť pred končením tohto konania. V takomto prípade však nastáva otázka podľa akých zásad má súd rozhodovať o ich nároku na výživné aj za dobu keď už nadobudli plnoletosť a na aké skutočnosti má v takomto prípade prihliadať.

Ustanovenie § 83 ods. 1) Zákona o rodine zabezpečuje deťom výživné od ich rodičov do toho času, pokiaľ nie sú deti samy schopné sa živiť, nerozoznáva pritom deti maloleté a plnoleté a z hľadiska veku detí tieto nároky nediferencuje. Podľa Zákona o rodine sú podmienky nároku maloletého aj plnoletého dieťaťa na výživné celkom rovnaké, vyživovacia povinnosť rodičov k deťom časovo končí vtedy, keď sú schopné samy zarábať. Veková hranica 18 rokov je podľa právnej úpravy v Zákone o rodine významná z hľadiska procesnoprávneho. Do plnoletosti dieťaťa možno konanie o určenie výživného začať aj bez návrhu účastníka, kým po dovŕšení plnoletosti bude začaté len na návrh oprávneného.

Ako už bolo uvedené, rozhodnutie súdu, ktorým bola rodičom určená výška výživného pre dieťa počas maloletosti, nestráca účinnosť ani po nadobudnutí plnoletosti dieťaťa. Ani nie je potrebné po nadobudnutí plnoletosti dieťaťa podávať nový návrh na určenie výživného ak podmienky pre trvanie vyživovacej povinnosti ďalej trvajú, preto nie sú dôvody pre to, aby súd pri rozhodovaní o výživnom pre maloleté dieťa obmedzoval plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k dieťaťu už vopred na dosiahnutie plnoletosti (porovnaj rozhodnutie uverejnené pod č. 100/1967 Zbierky rozhodnutí a oznámení súdov ČSSR).

Takýto prístup k trvaniu vyživovacej povinnosti nesie so sebou ďalšie dôsledky. Ak súd svojim výrokom neobmedzuje určitý výrok na čas maloletosti dieťaťa, nemôže neprihliadnuť k prípadným zmenám, ktoré nastali v období od plnoletosti dieťaťa do rozhodnutia súdu (§ 154 ods. 1) O. s. p.) pravda s prihliadnutím na návrhy účastníkov, prípadne aj po ich poučení podľa ustanovenia § 5 O. s. p...

Plnoleté dieťa sa konaní vyjadrí, či aj po dobu po dosiahnutí plnoletosti uplatňuje (a v akej výške) nárok na výživné. V rámci svojho návrhu (porovnaj aj § 128 ods. 3) O. s. p. sa vyjadrí aj rodič ktorého vyživovacia povinnosť má byť určená...“

Sťažovateľ namieta, že krajský súd, ale aj súd prvého stupňa odmietli konanie zastaviť z dôvodu prekážky konania v zmysle § 83 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), pretože podľa ich názoru súd v konaní o rozvod manželstva nemôže rozhodnúť o výživnom na maloleté dieťa, ktoré počas rozvodového konania dosiahlo plnoletosť. Krajský súd v odôvodnení svojho uznesenia sp. zn. 7 CoP 404/2005 z 31. mája 2006 uviedol, že „ak v priebehu konania o rozvod manželstva dieťa dosiahne plnoletosť, súd už v tomto konaní nemôže upravovať výkon rodičovských práv a povinností k tomuto dieťaťu, ale plnoleté dieťa má samo možnosť podať návrh na výživné voči rodičovi v súlade s § 65 ods. 3 Zákona o rodine“. Podľa sťažovateľa je tento právny názor krajského súdu nesprávny, poukazujúc pritom na § 83 ods. 1 zákona o rodine platný do 1. apríla 2005 a stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Cpj 13/1984 z 13. septembra 1984.

Sťažovateľ tvrdí, že ak krajský súd nerešpektoval pri svojom rozhodovaní (uznesenie sp. zn. 7 CoP 404/2005 z 31. mája 2006 a rozsudok sp. zn. 8 CoP 355/2008 z 27. mája 2009) zjednocujúce stanovisko najvyššieho súdu a riešil túto právnu otázku iným spôsobom bez toho, aby svoje rozhodnutie argumentačne zdôvodnil, porušil okrem § 157 ods. 2 OSP aj princíp právnej istoty sťažovateľa v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy a v tejto súvislosti aj jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľa na súdnu ochranu zakotveného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na spravodlivé súdne konanie zakotveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru... a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd postupom Krajského súdu Košice v právnej veci sp. zn. 7 CoP/404/2005 a sp. zn. 8 CoP/355/2008, bolo porušené.“

Ústavný súd Slovenskej republiky ruší rozsudok Krajského súdu Košice sp. zn. 8 CoP/355/2008-246 zo dňa 27. 5. 2009, aj uznesenie sp. zn. 7 CoP/404/2005-139 zo dňa 31. 5. 2006 a vrátil vec na nové konanie, priznáva sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 2 000 eur.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej predmetom je rozhodovanie o tvrdení sťažovateľa ako otca plnoletej navrhovateľky o porušení jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu

sp. zn. 7 CoP 404/2005 z 31. mája 2006 a jeho rozsudkom sp. zn. 8 CoP 355/2008 z 27. mája 2009, ako aj postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, v konaní o určenie výživného.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 7 CoP 404/2005 z 31. mája 2006

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie pred ústavným súdom podľa čl. 127 ústavy je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, ktorým malo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody. Zmeškanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (pozri napr. III. ÚS 124/04, IV. ÚS 14/03, I. ÚS 24/05).

Z uvedeného je zrejmé, že sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. III. ÚS 114/03, IV. ÚS 236/03), a preto ústavný súd sťažnosti doručené po uplynutí lehoty uvedenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde musí pri predbežnom prerokovaní odmietnuť z dôvodu, že boli podané oneskorene.

Sťažovateľ namietal porušenie svojich práv uznesením krajského súdu z 31. mája 2006, ktoré podľa zistení ústavného súdu z príslušného spisu okresného súdu bolo sťažovateľovi doručené 25. septembra 2006.

Vzhľadom na dátum doručenia napadnutého zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu a dátum doručenia sťažnosti (17. augusta 2009) ústavný súd konštatoval, že sťažnosť bola v tejto časti podaná zjavne po uplynutí dvojmesačnej lehoty ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ju po

predbežnom prerokovaní v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 8 CoP 355/2008 z 27. mája 2009 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti sa ústavný súd zameril na posúdenie jej opodstatnenosti. Vychádzal pritom zo svojej konštantnej judikatúry, podľa ktorej o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98).

V tejto súvislosti ústavný súd považoval za potrebné zdôrazniť, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Sťažovateľ namieta, že rozsudkom krajského súdu sp. zn. 8 Cop 355/2008 z 27. mája 2009 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, došlo k porušeniu jeho základného práva

na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (IV. ÚS 233/04), inak povedané, právo na spravodlivý proces. Avšak obsah týchto práv nedáva účastníkovi záruku, že súdny spor sa skončí právoplatným rozhodnutím v jeho prospech.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti a k nej pripojených príloh zistil, že potom, ako krajský súd uznesením sp. zn. 7 CoP 404/2005 z 31. mája 2006 zrušil zamietavý rozsudok okresného súdu z 18. mája 2005, v poradí druhým rozsudkom z 9. septembra 2008 okresný súd zaviazal sťažovateľa prispievať na výživu navrhovateľky sumou 2 000 Sk mesačne od 19. októbra 2000 do 28. mája 2002. V prevyšujúcej časti návrh zamietol. Dlžné výživné v sume 39 055 Sk vzniklé za obdobie od 19. októbra 2000 do 28. mája 2002 zaviazal sťažovateľa zaplatiť navrhovateľke do 60 dní od právoplatnosti rozsudku.

O vyživovacej povinnosti sťažovateľa k navrhovateľke, dlžnom výživnom a spôsobe jeho zaplatenia na základe jeho odvolania rozhodol s konečnou platnosťou krajský súd, a to rozsudkom sp. zn. 8 CoP 355/2008 z 27. mája 2009.

Krajský súd potvrdil vecnú správnosť výroku rozsudku súdu prvého stupňa v napadnutej časti, pričom k jednotlivým odvolacím dôvodom sťažovateľa, ktoré tvorili v prevažnej časti jeho obranu už v priebehu konania na súde prvého stupňa a ktoré sú aj súčasťou sťažnosti sťažovateľa adresovanej ústavnému súdu, krajský súd uviedol:

a) K rozsahu vyživovacej povinnosti:

„Odvolací súd konštatuje, že zo skutkového stavu zisteného súdom prvého stupňa vyplýva, že rozsah vyživovacej povinnosti odporcu pre navrhovateľku bol určený s prihliadnutím na schopnosti, možnosti a majetkové pomery odporcu, matky navrhovateľky a odôvodnené potreby navrhovateľky v rozhodnom období. Pri posudzovaní schopností, možností a majetkových pomerov odporcu podľa § 75 Zákona o rodine súd prvého stupňa

správne vychádzal predovšetkým z princípu potenciality príjmov odporcu, ktorý má prednosť pred princípom fakticity aj v prípade, že povinný berie na seba neprimerané majetkové riziká, ktoré zahŕňajú aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, resp. priamo vyvoláva stratu a súčasne možnosť poskytovania výživného. Ak sa tvrdený príjem javí ako nepravdivý, je povinnosťou súdu prihliadnuť na celkové majetkové pomery a tzv. potencialitu príjmov, t. j. k jeho zjavne nevyužitým schopnostiam. Pri posudzovaní potenciality príjmov odporcu z hľadiska jeho schopností a možností je treba vziať do úvahy, že odporca má vysokoškolské vzdelanie, ktoré mu dáva možnosť širšieho uplatnenia, ako osobe bez tohto vzdelania. Odvolací súd je toho presvedčenia, že odporca využitím svojich subjektívnych vlastností, najmä vzdelania a pracovných skúseností, mohol a môže organizovať svoje pracovné aktivity tak, aby mal reálnu možnosť si riadne plniť svoju vyživovaciu povinnosť voči navrhovateľke. Odporca dôveryhodne nepreukázal svoje príjmy, je ale zrejmé, že bol vlastníkom záhrady, ktorú scudzil formou darovania, angažuje sa v občianskych združeniach, ale svoje príjmy z tejto činnosti nepreukázal kvôli absencii dokladov o vyplatených odmenách, a práve tieto skutočnosti naznačujú, že príjmová a majetková situácia odporcu je lepšia, ako ju on sám prezentuje.“

b) K dobe trvania vyživovacej povinnosti rodičov k deťom:

„Odvolací súd tiež dodáva, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom zásadne trvá po celú dobu prípravy dieťaťa na budúce povolanie, pokiaľ je táto doba spoločensky odôvodnená. Súdna prax predpokladá obsahovú a časovú náväznosť na predchádzajúce štúdium alebo na výkon zamestnania počas prerušenia štúdia. Túto náväznosť však nemožno vyžadovať automaticky a bolo by v rozpore so záujmom oprávneného neakceptovať jeho možnosť výberu štúdia podľa vlastného uváženia, nadania a osobného zamerania. Pomaturitné štúdium v inom odbore (Obchodná akadémia..., K., študijný odbor hospodárska informatika), než na ktorý bola príprava navrhovateľky na budúce povolanie pôvodne zameraná za situácie, že predchádzajúce štúdium (Stredné odborné učilište obchodné... v K., študijný odbor podnikanie v remeslách a službách) jej nezabezpečilo dosiahnutie príjmu zjavne pre nedostatok pracovných príležitostí absolventov v tomto odbore (evidencia navrhovateľky na úrade práce) dovoľuje záver, že navrhovateľka týmto

štúdiom získala spôsobilosť k väčšiemu spoločenskému uplatneniu a v náväznosti na to nadobudla schopnosť sama sa živiť 28. 5. 2002. “

c) K prekážke začatého konania (litispendencie):

„Pokiaľ ide o námietky odporcu, ktoré vznášal prakticky v priebehu celého konania, týkajúce sa prekážky začatého konania (litispendencie), hodnotenia schopnosti navrhovateľky samej sa živiť a posudzovania dvojročného pomaturitného štúdia od 1. 9. 2000 do 28. 5. 2002, odvolací súd v tejto súvislosti tiež poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa a na uznesenie odvolacieho súdu z 31. 5. 2006 č. k. 7 CoP 404/2005-139, ktoré sa uvedenými námietkami dôsledne zaoberajú a týmito úvahami sa odvolací súd plne stotožňuje. K odvolacej námietke odporcu, že predmetnému konaniu bráni konanie evidované rovnako na konajúcom súde pod sp. zn. 24 C 18/1996, t. j. konanie o rozvod manželstva a s tým spojené konanie o úpravu práv a povinností rodičov pre čas po rozvode voči mal. deťom, odvolací súd dodáva, že výrok rozsudku o rozvode manželstva odporcu nadobudol právoplatnosť a v súlade so Zákonom a rodine v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov mal. dieťaťa súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností iba k mal. dieťaťu na čas po rozvode. Ak v priebehu konania o rozvod manželstva dieťa dosiahne plnoletosť, súd už v tomto konaní nemôže upravovať výkon rodičovských práv a povinností k tomuto dieťaťu, ale plnoleté dieťa má samé možnosť podať návrh na výživné voči rodičovi. Pretože navrhovateľka 4. 4. 1999 nadobudla plnoletosť a stala sa procesne spôsobilou, v konaní evidovanom na konajúcom súde pod sp. zn. 24 C 18/1996 nie je možné určiť výživné pre ňu od odporcu, preto v danom prípade boli splnené procesné podmienky pre rozhodovanie o návrhu navrhovateľky.

Odvolací súd k námietkam odporcu v tejto súvislosti tiež dodáva, že v predmetnom konaní (8 CoP 355/2008) súd nemôže prihliadnuť na prípadné vady v inom konaní alebo na vady v rozhodnutí vydanom v inom konaní. “

Podľa sťažovateľa sa krajský súd vo svojom rozhodnutí nevysporiadal s odlišným právnym názorom vyjadreným v stanovisku občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu. S touto námietkou sťažovateľa vzhľadom na obsah rozhodnutia krajského súdu nemožno súhlasiť. Z obsahu rozsudku krajského súdu je totiž zrejmé, že sa vysporiadal aj s právnymi

závermi vyplývajúcimi zo stanoviska občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré zároveň aj správne interpretoval, hoci v rozpore s názorom sťažovateľa.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatoval, že krajský súd v odôvodnení namietaného rozsudku primeraným spôsobom reagoval na všetky podstatné námietky sťažovateľa formulované v jeho odvolaní. Krajský súd v ňom uviedol, ktoré skutočnosti považoval na základe vykonaného dokazovania za preukázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval, ako aj ustanovenia príslušných právnych predpisov, ktoré na zistený skutkový stav aplikoval, a tiež právne závery, ktoré ho viedli k potvrdeniu rozsudku súdu prvého stupňa. Právne závery krajského súdu nemožno považovať za arbitrárne, naopak sú ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnené, a preto je napadnutý rozsudok podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný. Za daných okolností týmto rozsudkom nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 45 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny ani jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. februára 2010